vajab tähelepanu ka ümbruseteaduslikult. On ju näiteks äri-uulide vaaterinded (= vaateakende read), reklaamisildid, valgustus ja muu elamuvormi ning sulguse kõrval mõjusamaid elemente linnakeskme uulipildis. Seetõttu on mõistetav ümbrusteadlase kahekordne huvi maja vastu: see ei aita kaasa vaid uulifüsiognoomia intiimsemate joonte täiendamiseks, vaid selle läbi hakkavad kiiskama ka linna ja ta iseosiste olemuse ning toimingu esimesed selgitavad kiired. Lühidalt: vaja on kinnistada, missugused elamud on puhtelamiseks, missugused tööonduse majutamiseks jne. ning kui suurel määral. — Võtame kokku iga sara elamute üldarvu ja kinnistame eraldi need elamud, mis peale elukorterite mahutavad ka teisi ruume, siis on lihtne arvutada iga sara jaoks puhtelamute ehk n. n. puhtkorterimajade protsent. See on tehtud ja esitatud loomulikkude linnaosiste kaupa sarastatistilise ülevaate tabelis (vt. lisa). Sealt näeme, et puhtelamute protsent vaheldub tunduvalt linna ulatusel ja avatleb süsteemikamale eritelule. Muide sünnib see kujukaimalt planigraafiliselt esitades saraväärtusi interpolatsioonimeetodil (vt. planigramm XXII).

Nagu isaritmid sellel planigrammil (vt. ka profiil, 118. joon.) näitavad, on linnasüdamest (puhtelamute keskmine % 15) ning puissõõrist (18%) puhtkorterimajad peaaegu täiesti välja tõrjutud. Pealegi ulatuvad linnakeskme mainitud suhtes hõredad ja harevad jäsemed kaugele linnakehisesse, moodustades analoogiliselt maastikupildile distaalsed, eriti hõredad ja märksad laiud (Jüri ja Jaama väljaku ümbrus). Samasuguseid jooni osutab kohati Jõeveerik Auriku neemikust lõunakagus, olgugi et ta puhtelamute keskmine protsent on tunduvalt suurem (umbes 50). Sellevastu on linna-äärises, osalt ka -kehises levinud pea ainuüksi korterimajad (80—100%). Ja arvestades veel osaldikorteristatud elamute korteristuse üldiselt võetavat proportsionaalsust teatud ala puhtelamute protsendiga, omab ka tiivis (60—80%) puhtelamustuse ala täiesti korterla ilmet ning võtab oma alla seega suurima osa linna majademerest. Üldiselt on aga majastiku kasutusviisi suhtlemine keskmekaugusega erikordselt ilmekas (vt. planigramm XXII ja tabel XV).

Tabel XV: Sargade keskmine keskmekaugus ja puhtelamute %.
Corrélation entre la distance du centre de la ville et le nombre des bâtiments, occupées uniquement par des appartements.

Puhtelamute %: y	Kaugus linnakeskmest km-eis: x										Kokku
	0—0,25	0,25—0,5	0,5—0,75	0,75—1	1—1,25	1,25—1,5	1,5—1.75	1,75—2	2—2,25	2.25—2,5	
0— 20	**586**	**1 324**	596	570	527	—	78	—	—	—	3 681
20— 40	**440**	**996**	526	—	233	—	—	—	—	—	2 195
40— 60	157	694	950	1 836	123	927	1 925	319	669	—	7 600
60— 80	—	788	**3 407**	**3 874**	4 542	2 737	780	1 161	466	—	17 755
80—100	—	841	2 077	3 868	**5 180**	**5 724**	**1 940**	**1 856**	**1 219**	**60**	22 565
Kokku	1 183	4 643	7 556	10 148	10 605	9 188	4 723	3 336	2 354	60	53 796

Positiivse korrelatsiooni nähtus. Toonitatav on puhtelamute %-i hüppeline kasvamine 250—750 m-i poolvahemikus, s. o. linnasüdamest väljaspool.

Tartu, lk. 282